

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Big data inom revision och redovisning

*En studie om big data i relation till revision och redovisning i
svensk populärpress*

Kandidatuppsats inom företagsekonomi
Redovisning
Höstterminen 2020

Handledare: Christian Ax
Författare: Fanny Cagius & Sara Rutgersson

Förord

Först och främst vill vi rikta ett stort tack till vår handledare, professor Christian Ax, för den tid han ägnat åt handledningar under skrivprocessens gång. Vi vill även tacka för den värdefulla feedback och de givande diskussioner som han bidragit med.

Vidare vill vi även passa på att tacka ekonomie doktor Elin Larsson, hennes studie har varit en stor inspiration till vår teoretiska referensram och metod.

Slutligen vill vi tacka våra vänner som ställt upp på ett validitetstest samt opponenter för feedback. Detta har bidragit till att studien kunnat få ett mer tillförlitligt resultat och att vi kunnat skriva en bättre uppsats.

Göteborg, 2021-01-10

Fanny Cagius

Sara Rutgersson

Sammanfattning

**Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet
Kandidatuppsats, Redovisning, Höstterminen 2020**

Titel: Big data inom revision och redovisning

Författare: Fanny Cagius & Sara Rutgersson

Handledare: Christian Ax

Till följd av digitaliseringens framfart är digitala tekniker och användningen av dem betydande för de allra flesta organisationer. Revision och redovisning är två områden som genomgår stora förändringar till följd av detta och den framväxande litteraturen om digitalisering pekar sammanfattningsvis på att införandet av digitala tekniker på flera sätt förändrar branschen. Inom revision och redovisning handlar digitaliseringen mer konkret om den digitala tekniken big data.

Dessa förändringar kommer med nya förväntningar och kompetenskrav på revisorn. Rollen har traditionellt inneburit att revisorn bland annat har studerat siffror men kommer gå mot att bli mer social och analytisk. Revisorer kommer även behöva ha djupare IT-kunskaper kring system och processer. Inom redovisning kan big data användas till att få en bättre förståelse för verksamheten genom att till exempel använda sociala medier för att analysera konsumenters uppfattning om ett företag.

Studien undersöker relationen mellan big data och revision och redovisning ur ett utbudsperspektiv med hjälp av litteraturen om managementmoderoin. Då vi tidigare upplevt en ökning av kritik kring big data vill vi även undersöka om vi kan observera samma mönster gällande big data i relation till revision och redovisning. Detta görs via en innehållsanalys av artiklar som handlar om big data i relation till revision och redovisning och genom print-media indicators studerar vi populariteten kring relationen genom att mäta frekvensen av antalet positiva och modererande artiklar som publicerats om modet under en viss tidsperiod.

Resultatet visar inte på att det går att observera en ökning av kritik kring big data i relation till revision och redovisning. Däremot observeras att Dan Brännström, generalsekreterare på FAR, har haft en roll i en majoritet av de publicerade positiva artiklarna och att det sker en minskning av de positiva artiklarna ungefär samtidigt som Brännström avslutar sin roll på FAR. Av detta kan vi dra slutsatsen att Brännström varit drivande i frågan och att hans idéer kan ha varit tidiga och att branschen ännu inte är redo för big data.

Nyckelord: big data, revision, redovisning, managementmode, print-media indicators, retorik, digitalisering

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund och problemdiskussion.....	1
1.2 Syfte.....	3
1.3 Frågeställning	3
1.4 Disposition.....	4
2. Teoretisk referensram	5
2.1 Managementmodeteorin	5
2.2 Spridning av ett managementmode via populärpress.....	7
2.3 Digitaliseringens påverkan på revision och redovisning.....	8
2.4 Big Data.....	10
2.5 Sammanfattning av teoretisk referensram.....	11
3. Vetenskaplig metod	12
3.1 Forskningsmetod	12
3.2 Insamling och bearbetning av data.....	12
3.3 Relevanta artiklar	14
3.3.1 Antal artiklar per typ av författare.....	16
3.3.2 Kategori per typ av tidning	17
3.4 Validitet och reliabilitet.....	18
4. Resultat	19
4.1 Presentation av artiklar och resultat	19
4.2 Kategorisering och innehåll av artiklar.....	19
4.3 Antal artiklar per år och kategori	23
5. Diskussion	25
5.1 Diskussion av nya resultat.....	25
6. Slutsats.....	30
6.1 Studiens bidrag.....	31
6.2 Vidareforskning	31
Referenslista	32

1. Inledning

Det inledande kapitlet i denna studie beskriver bakgrunden till ämnet studien berör. Därefter presenteras en problemdiskussion kring varför ämnet är intressant att undersöka. Kapitlet avslutas med syfte och frågeställning.

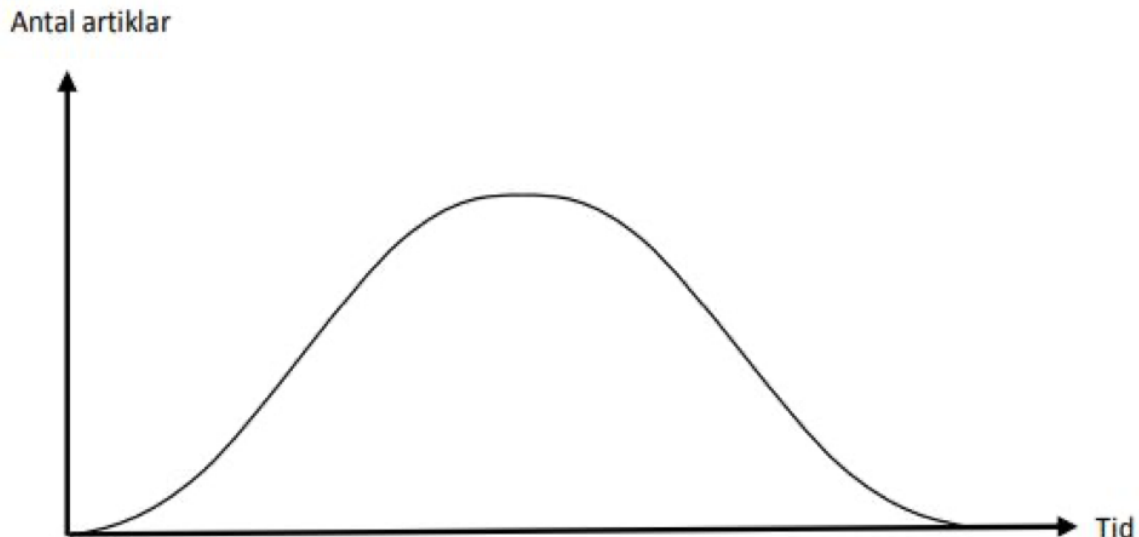
1.1 Bakgrund och problemdiskussion

Till följd av digitaliseringens framfart är digitala tekniker och användningen av dem betydande för de allra flesta organisationer. För kunna tillvarata möjligheter i termer av exempelvis förnyade affärsmodeller och effektivisering är det viktigt för organisationer att ha rätt kompetens. En förståelse för digitala tekniker kan öppna upp för en ökad lönsamhet och ökad konkurrensförmåga.

Forskning om hur och varför digitala tekniker, som exempelvis digitala verktyg och system, påverkar revision och redovisning har under senare år blivit ett distinkt tema. Den framväxande litteraturen om digitalisering i revision och redovisning pekar sammanfattningsvis på att införandet av digitala tekniker på flera sätt förändrar branschen. Nationalencyklopedin (2021) definierar digitalisering som material av skilda slag som omformas för att kunna bearbetas i dator. Enligt Civilekonomen (2018) handlar digitaliseringen inom revision och redovisning mer konkret om att den digitala tekniken big data och automatisering kommer att ha en stor påverkan på branschen. Big data kan beskrivas som en icke-specifik dataterm med innebörden stora mängder data som är svår att bearbeta, därför krävs speciella metoder som omfattar bland annat databaser och datautvinning som med en avancerad analys förenklar informationen (NE 2020). Gällande big data finns det mycket att hämta för branschens aktörer och därför ligger studiens fokus på den digitala tekniken big data. Genom att analysera stora mängder data från olika källor som till exempel sociala medier och kundvårdssystem går det att upptäcka transaktionsflöden och köpmönster vilket kan leda till nya affärsmöjligheter. Användning av big data bidrar även till en ökad insamling av realtidsdata vilket möjliggör för betydande framsteg i datavisualisering och kan användas till att automatisera många av revisorns och redovisarens uppgifter (Knudsen 2020). Att addera big data till den uppsättning verktyg som används i revisionsprocessen kan skapa en väsentlig förbättring inom branschen (Gepp, Linnenluecke, O’Neille & Smith 2018).

Vi har valt att applicera big data på revision och redovisning då vi upplever att big data målas upp som nästa stora trend inom digitaliseringen i branschen. Genom att se big data i relation till revision och redovisning som en trend kan man studera idén med hjälp av litteraturen om managementmodenteorin. Teorin definierar ett managementmode som en relativt övergående kollektiv övertygelse om att en teknik leder till rationella framsteg (Abrahamson 1996). Utgångspunkten är att varje mode, som i vårt fall är big data i relation till revision och redovisning, har en viss livslängd och följer en livscykel som uppvisar ett approximativt klockformat mönster, vilket illustreras i figur 1. Tidigare studier påvisar att livscykeln för ett

managementkoncept kan delas upp i fyra faser; födelsefas, tillväxtfas, mognadsfas samt minskningsfas (Gill & Whittle 1992).

Figur 1. Förväntad förlopp av en livscykel, i ett klockformat mönster (Abrahamson 1996).

Denna kandidatuppsats tar avstamp i ett utbudsperspektiv vilket innebär att fokus ligger på aktörer som presenterar digitala tekniker och de distributionskanaler de använder sig av för att göra detta. Massmedia betraktas som en inflytelserik aktör på utbudssidan när det gäller spridning av moden men även som den mest centrala distributören eftersom den innefattar flera olika publikationstyper och når därför en bred publik (Mazza & Alvarez 2000; Ruling 2001; Rogers 1995; Larsson 2020).

Under senare år har utbudssidans inflytande ökat och kommer öka än mer. Denna utveckling utgör en stor källa för forskning om managementkoncept i praktiken och kanske till och med företagens villkor/utgångspunkter (Larsson 2012). Hittills saknas systematiska studier av utbudssidan avseende big data i relation till revision och redovisning, med denna uppsats avser vi att bidra till att bygga kunskap kring detta ämne. En metod för att studera populariteten kring ett mode ur ett utbudsperspektiv är att mäta frekvensen av antalet positiva och modererande artiklar som publicerats om modet under en viss tidsperiod (Baskerville & Myers 2009; Madsen & Steinheim 2013). Detta kan göras via Print-Media Indicators, en PMI-studie. Vid tillämpningen av PMI-studie är det betydande att endast använda sig av artiklar som är positiva och modererande eftersom det är dessa som bidrar till popularitet (Clark 2004). Abrahamson & Fairchild (1999) menar att antalet positiva och modererande artiklar avspeglar företags användning av just det modet. Med positiva artiklar avses artiklar som har en positiv inställning till modet och med modererande artiklar avses artiklar som informerar om modet alternativt har en både positiv och kritisk inställning.

Vid tidigare sökningar av den digitala tekniken big data upptäckte vi att det under de senaste åren skrivits allt mindre om ämnet då det gav färre sökträffar i de databaser vi använt oss av. Vi tyckte oss även observera att de artiklar som publicerats blev allt mer kritiska kring ämnet. Detta förvånade oss då det inte stämde överens med vår upplevelse av samhällsdiskussionen där big data beskrivs som en digital teknik i sin tillväxtfas. Vi vill undersöka om den nedåtgående trenden vi upplever kring big data även går att observera i sökningar av artiklar som handlar om big data i relation till revision och redovisning. Skulle det visa sig att negativa artiklar tilltar, och kanske till och med dominerar, skulle detta kunna bidra till en mer balanserad bild av ämnet vilket skulle vara en nyttig aspekt för samhällsdebatten som idag är mycket positiv. Ett kritiskt synsätt kan bidra till att utveckla samt förbättra användandet av big data i revision och redovisning och leda till en säkrare miljö för företag, anställda och kunder. Det är en balansgång gällande den enskildes rättigheter till dess data och företagets användning av insamlad data i syfte att exempelvis prestera bättre än sina konkurrenter. (Ek & Ek 2020)

1.2 Syfte

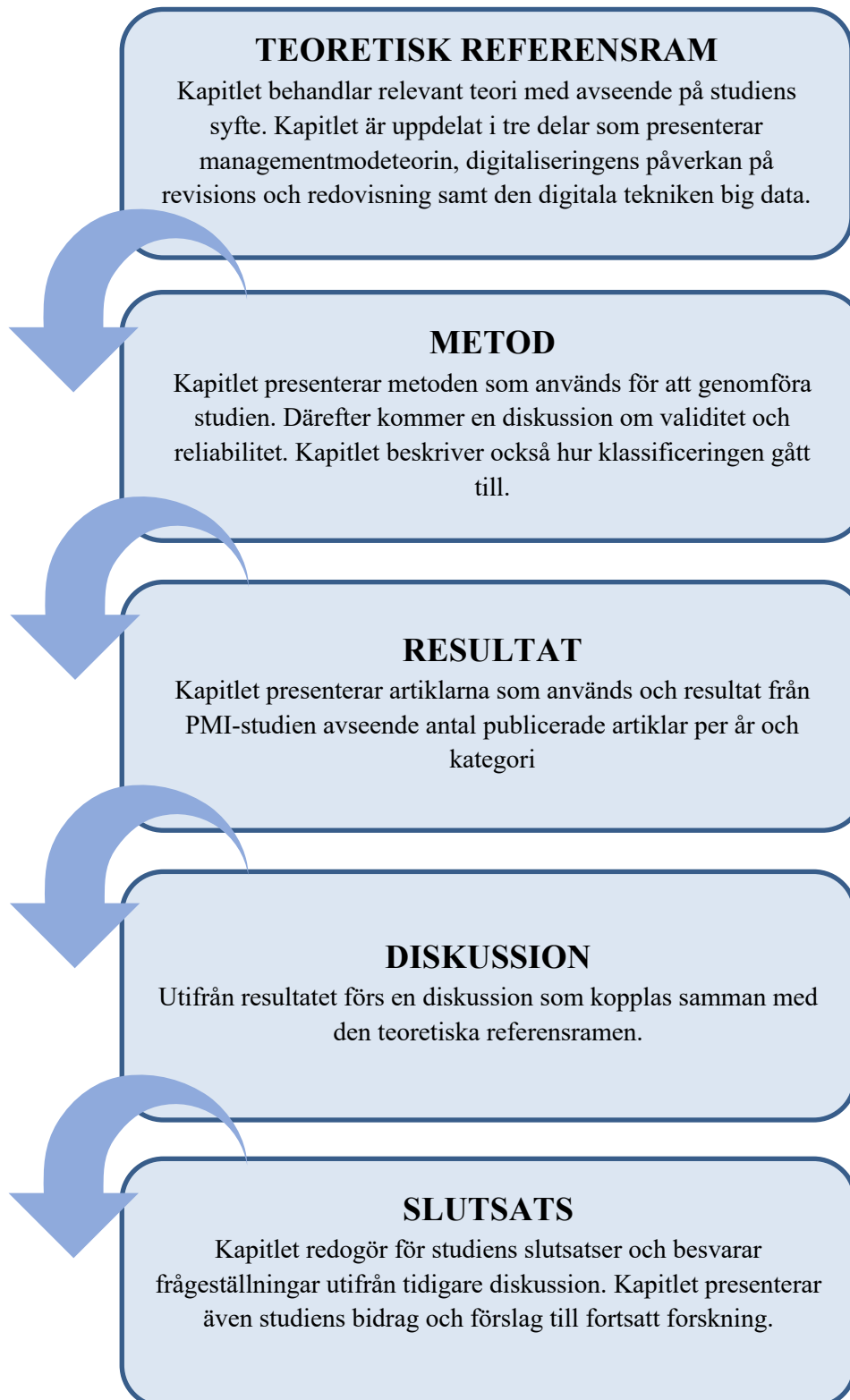
Syftet med studien är att fylla det identifierade forskningsgapet av utbudssidan avseende big data i relation till revision och redovisning genom att undersöka hur relationen mellan positiva och modererande artiklar kontra negativa artiklar ser ut över tidsperioden för modets livscykel.

1.3 Frågeställning

Med bakgrund till problemdiskussionen och syftet formuleras följande frågeställning:

1. Hur rapporterar svensk populärpress om managementmodet big data i relation till revision och redovisning?
2. Går det att identifiera, och i så fall förklara, en ökning av antalet negativa artiklar kring modet?

1.4 Disposition

2. Teoretisk referensram

Detta kapitel presenterar relevant teori med avseende på studiens syfte. Med utgångspunkt i teorin kommer vår datainsamling kunna analyseras i syfte att besvara aktuell frågeställning. Kapitlet avslutas med en beskrivning av digitaliseringen inom revision och redovisning samt big data. Den teoretiska referensramen är inspirerad av Larssons (2012) urval av de väsentliga delarna i den mycket tunga och omfattande litteraturen om managementmodeteorin.

2.1 Managementmodeteorin

Abrahamsons (1991) teori om det effektiva valet utgår från att organisationer, oberoende och rationellt, adopterar effektiva tekniker. Teorin förklarar inte varför adoption av ineffektiva tekniker eller avvisandet av effektiva tekniker förekommer i praktiken. Detta ledde till att Abrahamson (1991) utvecklade ytterligare tre perspektiv inom teorin - "the forced-selection perspective", "the fashion perspective" och "the fad perspective". "The fashion perspective" har senare utvecklats till "management fashion theory", det vill säga managementmodeteorin (Larsson 2012). Teorin förutsätter att det finns grupper inom organisationer som kan påverkas av externa aktörer, så kallade trendsättare (Abrahamson 1991).

Managementmodeteorin definierar ett managementmode som en relativt övergående kollektiv övertygelse om att en teknik leder till rationella framsteg. Om idéerna kring vilken teknik som ska leda till rationella framsteg är densamma alltför länge kommer däremot ingen vidareutveckling av tekniken att ske (Abrahamson 1996). Larsson (2012) förklarar att definitionen belyser olika aspekter av ett managementmode där det första är att moden kan anses vara temporära fenomen. Moden behöver även framstå som rationella och progressiva och till sist betonas ett propagerande av utbudssidan som producerar och sprider moden.

Ett intresse för tekniker som kan leda till rationella framsteg uppstår när normer för rationalitet och utveckling styr en lednings beteende. Dessa normer är förväntningar från viktiga företagsintressenter på att chefer ska använda tekniker som är de mest effektiva. Tillsammans skapar normer för en lednings rationalitet och utveckling ett behov av ett flöde av tekniker som intressenter anser är rationella och som chefer kan anta för att framstå i överensstämmelse med dessa normer (Abrahamson 1996).

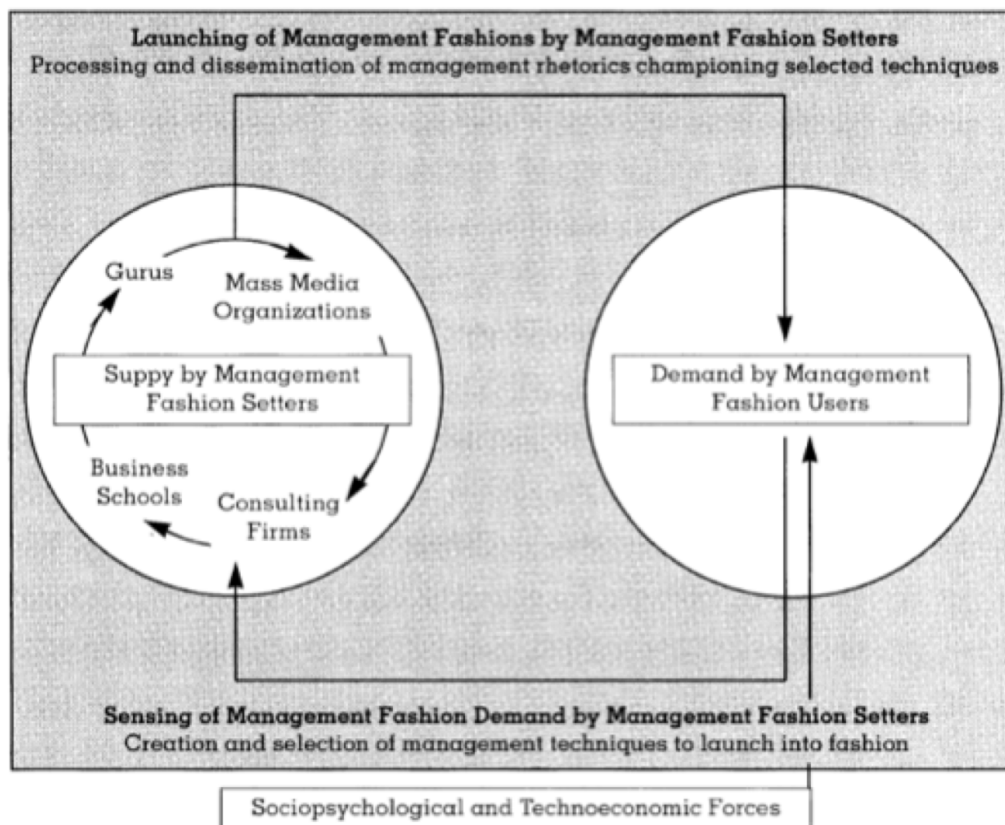
Processen för ett managementmode startar med att utbudssidans aktörer uppfattar ett behov av en lösning från efterfrågesidan. Då skapas ett koncept avsett för lansering som kan knytas till specifika upphovspersoner eller en framgångsrik praktik. När konceptet har presenterats går ett antal aktörer på utbudssidan ihop. Utbudssidan kan utgöras av exempelvis massmedia och handelshögskolor. Därefter lanseras konceptet, vilket innebär en utveckling och spridning av konceptet. Utvecklandet leder till en retorik som kan övertyga potentiella adoptörer på efterfrågesidan om att konceptet är rationellt, nytänkande och ligger i framkant av

utvecklingen. Detta är väsentligt då ett managementmodes främsta kännetecken är att de framstår rationellt och progressivt för potentiella adoptörer (Larsson 2012).

Efterfrågan på managementmoden beror även på tekno-ekonomiska och socio-psykologiska krafter. De tekno-ekonomiska krafterna utgörs av makroekonomiska förändringar i omgivningen vilka leder till att företag kan uppleva prestationsgap. Dessa prestationsgap utgörs av skillnader mellan vad man kan uppnå och vad man faktiskt uppnår avseende prestationer och skapar ett behov av en lösning, vilket utgörs av det lanserade konceptet (Larsson 2012). Socio-psykologiska krafter utgörs av individens personliga egenskaper. Dessa personliga egenskaper är knutna till bland annat strävan att uppfattas som handlingskraftig samt att skapa en övertygelse om att man arbetar med nytänkande idéer.

Managementkoncepten överensstämmer ofta med idéer som framgångsrika företag och aktörer förespråkar (Abrahamsson 1996 se Larsson 2012 s.14). Det krävs att utbudssidan kan uppfatta de aktuella tekno-ekonomiska och socio-psykologiska krafterna för att framgångsrikt kunna lyckas med en konceptlansering. Det sista steget i processen är att retoriken sprids till potentiella adoptörer av exempelvis massmedia och branschorganisationer (Larsson 2012).

Figur 2 visar denna process:

Figur 2. Management-Fashion-Setting Process (Abrahamson 1996).

Pilen som leder ut från den högra bubblan indikerar på att trendsättare under skapelseskedet känner av preferenser som styr efterfrågan och skapar flera tekniker i samråd med detta. Under urvalsfasen väljs tekniker som trendsättarna tror kommer tillfredsställa detta krav.

Pilen som leder ut från den vänstra bubblan förklarar hur trendsättarna formulerar retorik under bearbetningsfasen som marknadsför dessa tekniker på marknaden (Abrahamson 1996).

2.2 Spridning av ett managementmode via populärpress

Mazza & Alvarez (2000) uppger att massmedia är en autonom kanal för produktion och spridning av kunskap, när det kommer till spridningen av managementmoden har massmedia en särskilt inflytelserik roll. Massmedia innefattar flera olika publikationstyper som når en bred publik vid spridning av ett managementmode och har därför potential att rikta uppmärksamhet åt progressiv retorik (Larsson 2012). I denna studie ligger fokus på populärpress som innefattar dagspress, affärspress, affärstidskrifter samt branschtidskrifter.

Abrahamson (1996) konstaterar att det kan vara nödvändigt att gå till en mer detaljerad konceptualisering av massmedieeffekten vid spridning av managementmoden. För det första så kan en mängd olika publikationer bidra direkt till spridningen av ett managementmode (Barley, Meyer, & Gash 1988; Dunbar, 1983 se Abrahamson 1996, s. 269). Olika grupper av trendsättare har utvecklat en egen publikation för att sprida sin retorik såsom konsulter, journalister eller akademiker. En annan anledning är att andra trendsättare, som inte kan sprida sin retorik direkt till chefer genom de publikationer de kontrollerar, istället kan sprida sin retorik indirekt när publikationer som de inte styr passar deras retorik (Abrahamson 1996).

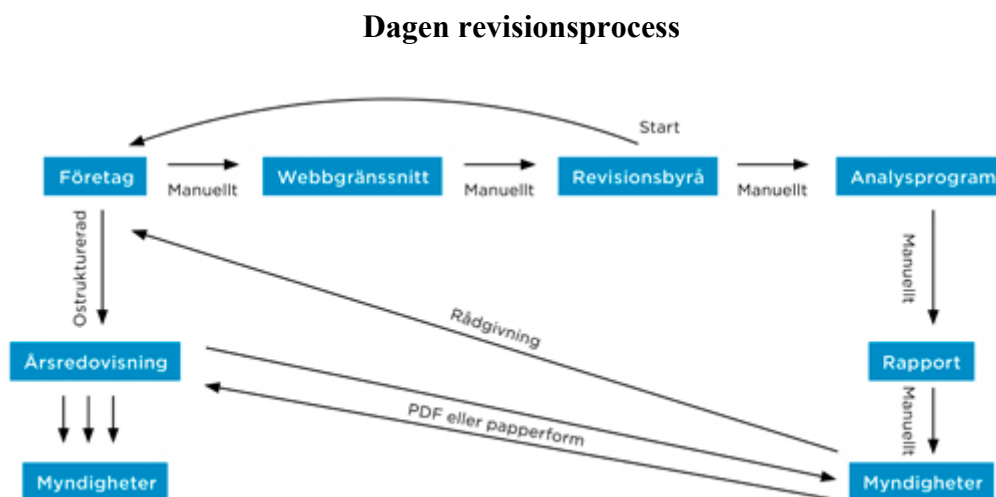
Det har länge forskats på artiklar om managementmoden och det finns flera olika inriktningar på forskningen. Denna studie kan klassificeras som print-media Indicators, en PMI-studie, med en innehållsanalys av artiklarna. Vid en PMI-studie beräknas frekvensen av antalet publicerade artiklar om ett koncept över en viss tid, vanligtvis dess livscykel, för att påvisa dess popularitet (Larsson 2012). Livscykeln illustreras som ett klockformat mönster som kan delas upp i fyra faser; födelsefas, tillväxtfas, mognadsfas samt minskningsfas. I födelsefasen är det grundaren, en guru, som tar fram och konceptualiserar en idé som sen publiceras. I början av livscykeln är acceptansen för modet lågt och tillväxten är långsam, men med tiden ökar spridningen och tillväxtfasen går snabbare. I denna fas är det bland annat konsulter som börjar utveckla material, exempelvis användarhandböcker och varumärken, som chefer sen kan använda sig av vid en implementering av modet. Vid minskningsfasen svalnar intresset för modet och nya koncept kan komma att ersätta (Gill & Whittle 1992). Nedgångsfasen definieras inte bara av en minskning, eller brist av positiva eller modererande artiklar, utan också av en ökning av negativa artiklar (Abrahamson & Fairchild 1999).

Längden på livscykeln påverkas dock av fler faktorer, dels av externa faktorer som har en påverkan på miljön och det socioekonomiska klimatet men också av geografiska skillnader. Livscyklerna har även en benägenhet för att variera i utsträckning beroende på hur stark tillit det finns hos efterfrågesidan på att nya koncept leder till rationella framsteg (Abrahamson & Fairchild 1999).

2.3 Digitaliseringens påverkan på revision och redovisning

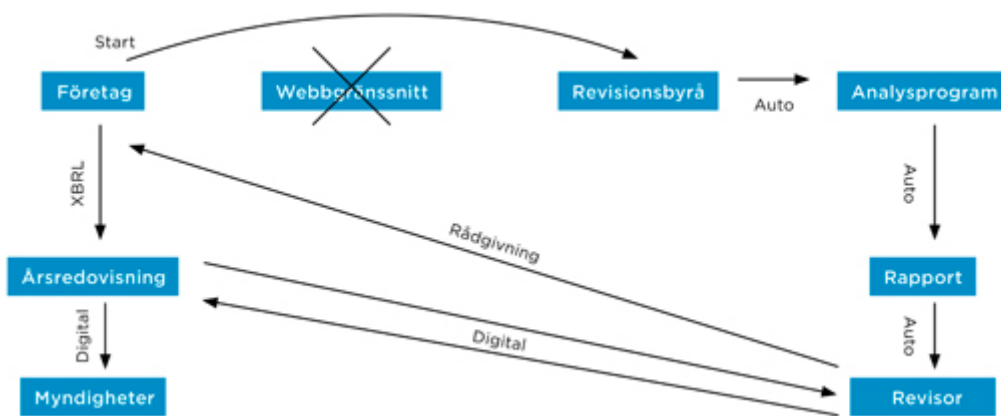
Revision och redovisning har genomgått och genomgår stora förändringar till följd av digitaliseringen. Branschorganisationer, expertmyndigheter och programutvecklare driver frågan framåt genom bland annat utveckling av nya mjukvaror och förändringar av regler. Utvecklingen leder till stora utmaningar och möjligheter vilket kräver att många aktörer är involverade i förändringen.

Branchorganisationen FAR (2017) har tagit fram en rapport om digitalisering och automatisering av revision. Rapporten visar på att digitaliseringen påverkar revisorns roll till att mer gå mot att övervaka processer, analysera, granska och utvärdera underlag. Den förändrade rollen öppnar upp nya möjligheter för revisorn att få en mer översiktlig bild av verksamheten. Den ökade mängden information som samlas in från data kan även hjälpa till med svårare frågeställningar. Som en följd av detta kan revisorn i större mån ses som en rådgivare då de på ett bättre sätt kan se trender, göra prognoser och föra givande diskussioner med sina kunder. Dessa arbetsuppgifter kräver mer kunskap kring företags affärssystem, hur företag gör affärer och hur insamlad data används på rätt sätt.

Figur 3. Dagens revisionsprocess (FAR 2017).

Framtidens revisionsprocess

Figur 4. Framtidens revisionsprocess (FAR 2017).

Figur 3 visar dagens revisionsprocess från insamling av revisionsrelaterad information och granskning av denna information till rapportering. Figur 4 visar hur revisionsprocessen kan komma att gå till i framtiden. Genom att dra nytta av den teknologi som utvecklas kan alla steg i processen från insamling av information, granskning och analys samt rapportering till revisorn komma att ske digitalt och automatiserat.

FAR (2017) beskriver att digitaliseringen och automatiseringen kan komma att höja kvalitén inom revisionen genom att den kan utföras mer effektivt, heltäckande samt med en ökad precision. Genom att dra nytta av teknologi genomgår revisionen ett skifte mot att använda mer dataanalys och analytisk granskning av företagets hela population av transaktioner. Utvecklingen kan komma att förändra revisorns roll och IT-kunskap samt analytisk förmåga kan komma att ses som nyckelkompetenser för revisorn i framtiden.

Inom revision och redovisning handlar digitaliseringen mer konkret om att det i första hand är två områden som kommer att ha en tydlig påverkan, big data och automatisering. Gällande big data finns det mycket att hämta för branschens aktörer. Genom att analysera stora mängder av data från olika källor såsom sociala medier, kundvårdssystem och webben går det att upptäcka exempelvis transaktionsflöden, köpmönster och samband, vilket sedan kan skapa nya affärsmöjligheter (Civilekonomen 2018).

Inom revisionen kommer big data göra att granskningsarbetet tar allt mindre tid i anspråk vilket innebär att revisorerna kan ägna den frigjorda tiden åt värdeskapande rådgivning. Dessa förändringar kommer med nya förväntningar och kompetenskrav på revisorn. Rollen har traditionellt inneburit att revisorn bland annat har studerat siffror men kommer gå mot att bli mer social och analytisk. Revisorer kommer även behöva ha djupare IT-kunskaper kring system och processer (Civilekonomen 2018).

Inom redovisning kan big data användas till att få en bättre förståelse för verksamheten. Till exempel kan sociala medier användas för att analysera konsumenters uppfattning om ett företag. Utmaningen för redovisningsyrket i relation till big data är enligt Marton (2013) tvåfaldig. Det handlar dels om att bli skicklig på att hantera detta verktyg, vilket kräver förmåga att utveckla relevanta algoritmer samt en ökad kompetens inom kvantitativ datahantering. Det handlar även om att hjälpa klienter att ha kontroll över och säkerhet för datan när de använder stora datamängder i värdeskapande syfte (Marton 2013).

2.4 Big Data

Under det senaste årtiondet har datavolymer och variationer i data från olika källor ökat. Nationalencyklopedin (2020) definierar big data som en icke-specifik dataterm med innebörden stora mängder data. Den stora mängden data är svår att bearbeta och därför krävs speciella metoder som omfattar databaser, datalager och datautvinning som med en avancerad analys förenklar informationen. Förr har datainsamling från verksamheter varit dyrt och tidskrävande, men idag kan företag samla in stora mängder data till en relativt rimlig kostnad (Ek & Ek 2020).

Dagens företag bli allt mer datadrivna. Nya sätt att bearbeta stora mängder data ökar möjligheten för företag att i detalj förstå den interna verksamheten och sina kunder. Företag behöver förstå hur och vad som ska mätas för att kunna strukturera data så den kan användas som beslutsunderlag. Genom att samla in stora mängder data om sin verksamhet och sina kunder skapar företagen nya sätt att styra verksamheterna på vilket kan leda till att företagen presterar bättre än sina konkurrenter. Beslut går i allt högre grad från att vara mer intuitiva till att baseras på analyser av big data (Ek & Ek 2020).

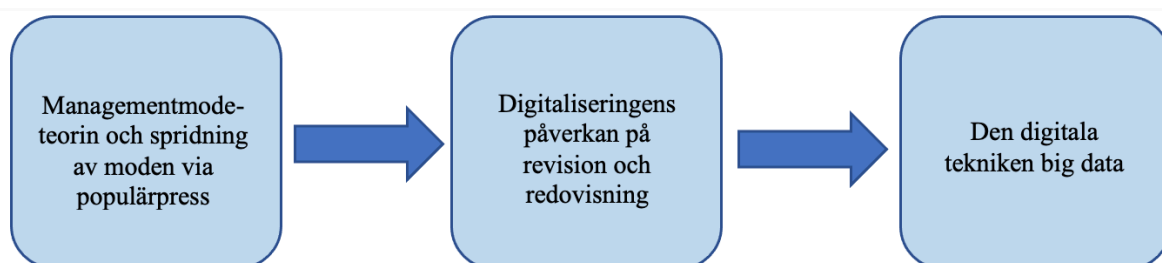
En av utmaningarna med big data ligger i inhämtning av data, lagring, delning, överföring, analys och presentation, men genom att utnyttja många programvaror som körs parallellt på hundratals till tusentals servrar kan detta problem lösas (NE 2020). En annan svårighet med användningen av big data är att det finns flera olika typer av data. Data som exempelvis bilder, ljud och videor som inte är en del av en databas är ofta ostrukturerad och lagrar information om människors upplevelser. Data kan också framställas i företags affärsverksamhet och produktion. Denna typ av data är oftast strukturerad och organiserad på ett sätt som både datorer och människor kan läsa (CIO 2012; Ek & Ek 2020). Big data har blivit ett allt viktigare inslag i utvecklingen av företag och till följd av detta har mängden data i samhället ökat. Det har resulterat i att det blivit allt viktigare att kunna analysera big data för att förstå hur det kan användas till att skapa affärsnytta. Företag bör dock vara aktsamma i sin användning av data då det finns en risk att den genererar falska signaler. För att kunna förlita sig på att insamlad data är pålitligt behöver företagen använda ytterst noggranna metoder (Ek & Ek 2020).

Till följd av digitaliseringen finns det många områden som kräver tillgång till stora mängder data för att kunna bidra till ett värdeskapande i företag. Detta leder till att det blir viktigare för företag med analyser av stora datamaterial. Många företag ser idag data som en strategisk resurs, men det finns även en del problem och hinder med big data. En sådan utmaning kan vara att det är svårt att kombinera data från olika källor eftersom det kan vara stora skillnader mellan data från flera källor och data från en källa. Ett annat hinder är att datavolymer hela tiden ökar när ett företag samlar in data i realtid och det skapar ett ökat behov av kvalificerad datalagring. Det ökade lagringsutrymmet genererar högre kostnader och företag behöver avgöra vilka kriterier som behöver uppfyllas för att data ska lagras (Ek & Ek 2020).

En av de största utmaningarna för företag med big data är enligt IBE (2016) relaterat till det etiska dilemmat mellan deras önskan att samla in och använda data för att förbättra prestanda och kundtjänster och deras engagemang för att respektera intressenternas integritet. På grund av dataskyddsförordningen, GDPR, behöver företag idag gå en balansgång när det gäller den enskildes rättigheter till dess data och företagets tillgång till data. Personliga eller känsliga data har genom dåliga rutiner från företagets sida varit möjlig att komma åt för utomstående (Ek & Ek 2020). Även Richard och Kings (2014) beskriver risken med big data, varje gång någonting publiceras på sociala medier eller en sökning görs på Google samlas data in som flera företag får tillgång till vilket kan leda till potentiella intrång på integriteten.

2.5 Sammanfattning av teoretisk referensram

Delarna i det teoretiska ramverket kopplas samman för att ge en möjlighet att besvara uppsatsens forskningsfrågor. Kapitlet inleds med en beskrivning av de perspektiv och analytiska verktyg som kommer att hjälpa oss att analysera vår insamlade data och genomföra vår studie. Genom att utföra en PMI-studie kan vi undersöka spridningen av big data i relation till revision och redovisning i tryckt- och digital press. För att skapa en förståelse kring forskningsområdet har vi valt att ha med en bakgrund kring den digitala tekniken big data och dess inverkan på revision och redovisning.

Figur 5. Konceptuell modell av den teoretiska referensramen

3. Vetenskaplig metod

Kapitlet presenterar den metod, inspirerad av Larsson (2012), som använts för att genomföra studien. Därefter kommer en diskussion kring validitet och reliabilitet. Studien undersöker big data i relation till revision och redovisning som ett managementmode samt studerar dess livscykel. Datainsamlingen utgörs av artiklar publicerade i svensk tryckt- och digital press som vi hämtat genom sökningar i databaser. Vidare följer en beskrivning av hur datainsamlingen gått till samt vilka kriterier som ställdes på artiklarna som är inkluderade i studien.

3.1 Forskningsmetod

För studien har vi använt oss av en kvantitativ forskningsmetod vilket betyder att det är siffror som utgör som en kvantifiering av observationer. En kvantitativ metod valdes eftersom vi med studien vill undersöka observationer och innehåll av pressens rapportering av big data i relation till revision och redovisning. Vi använder enkel statistik där vi har sammanfattat fyndens profil, undersökt kopplingar mellan delar i data samt presenterat vår data och visat fynden via diagram och tabeller (Denscombe 2017).

3.2 Insamling och bearbetning av data

Vår datainsamlingsmetod har inspirerats av Larssons (2012) studie. Hon har gjort en liknande undersökning och vi upplevde hennes metod som mycket strukturerad. Vi anser att vår datainsamling gått smidigt till tack vare Larssons tydliga redogörelse för stegen i hennes datainsamling, urvalsprocessen samt vilka nyckeltal som varit relevanta att presentera. Detta redogörs nedan i form av en beskrivning av tillvägagångssättet för vår datainsamling.

I sökningen använde vi oss av tre databaser men det var endast Mediarkivet som gav några relevanta träffar. Databaserna vi använt oss av täcker den största delen av tryckt och webbaserad svensk dagspress. De databaser som vi använde oss av var:

- **Mediarkivet.** Mediarkivet är Nordens största digitala nyhetsarkiv och innehåller tryckta tidskrifter, affärspress och dagstidningar. Databasen omfattar tusentals källor från nordan, omkring 100 000 internationella medier och i dagsläget finns det omkring 100 miljoner sökbara artiklar (Retriever Group 2020). Tidningsartiklarna är i fulltext och är publicerade efter 1981 och framåt. Mediarkivet ger inte åtkomst till den "låsta webben" för di.se, Helsingborgs Dagblad Premium och Svenska Dagbladet Premium vilket gjorde att vi inte kunnat ta med vissa artiklar som ansetts kunna vara relevanta (Göteborgs Universitetsbibliotek 2020).

- **Factiva.** Factiva är ett stort arkiv med både affärspublikationer och nyhetspublikationer på flera språk inklusive ledande affärstidningar, fackpublikationer, internationella tidningar och nationella tidningar. Då vi endast var intresserade av svensk tryckt press och webb sökte vi enbart efter artiklar på svenska (Göteborgs Universitetsbibliotek 2020). 1,4 miljoner artiklar läggs till per dag från över 33 000 olika källor och det finns 1,8 biljoner artiklar i ett arkiv som går tillbaka mer än 30 år (Dow Jones 2020).
- **Artikelsök.** Artikelsök har referenser från 1979 och framåt. Artiklar indexeras från stora delar av den svenska periodiska litteraturen - tidskrifter och dagstidningar. Till stor del styrs urvalet av tidningar och tidskrifter av användarnas önskemål, vilket resulterar i att databasens innehåll spänner över många ämnesområden (Göteborgs Universitetsbibliotek 2020).

Vi har använt oss av flera kombinationer av sökord för att identifiera artiklar som är hänförliga till big data i relation till revision och redovisning. Vi har också använt oss av de svenska sökorden "stor data" och "stora data" då vi i tidigare läroböcker och uppsatser som vi läst identifierat som ett alternativt ord till big data. De kombinationer som vi använde oss av var:

- Exakta frasen "big data" + något av sökorden: revisor, revision, revisorer, revisionsbyrå, revisionsbyråer, revisionsbyrå, redovisning, redovisare, redovisningsekonom
- Exakta frasen "bigdata" + något av sökorden: revisor, revision, revisorer, revisionsbyrå, revisionsbyråer, revisionsbyrå, redovisning, redovisare, redovisningsekonom
- Exakta frasen "stora data" + något av sökorden: revisor, revision, revisorer, revisionsbyrå, revisionsbyråer, revisionsbyrå, redovisning, redovisare, redovisningsekonom
- Exakta frasen "stor data" + något av sökorden: revisor, revision, revisorer, revisionsbyrå, revisionsbyråer, revisionsbyrå, redovisning, redovisare, redovisningsekonom
- Exakta frasen "stordata" + något av sökorden: revisor, revision, revisorer, revisionsbyrå, revisionsbyråer, revisionsbyrå, redovisning, redovisare, redovisningsekonom

Tidsperioden för studien är 2012–2020. 2012 valdes som startår då det var året med den första relevanta träffen. Databassökningen genomfördes vid två tillfällen under december 2020. Totalt genererades 220 träffar varav 25 stycken av artiklarna visade sig vara relevanta för studien. För att sortera ut vilka artiklar som var relevanta fastställdes ett kriterium för artikelrelevans som tillämpades. Kriteriet som vi användes oss av var:

- Endast de artiklar som handlar om managementkonceptet big data i relation till revision eller redovisning har inkluderats. Artiklar där ordet big data, revision eller redovisning påträffas i andra sammanhang har exkluderats. Med andra sammanhang menas exempelvis när revision och/eller redovisning nämns i ett annat sammanhang än big data.

Alla artiklar som uppfyllde detta kriterium har använts i studien. För att säkerställa att alla artiklar som användes i studien uppfyller vårt kriterium lästes samtliga artiklar. På så vis säkerställdes det även att det inte förekommer några dubletter av artiklarna i studien. Alla artiklar kategoriserades i positiva, negativa och modererande artiklar. Med positiva menas artiklar där författaren skrivit om modet med en positiv inställning, modererande är artiklar där positiva och negativa åsikter nämns i lika stor grad eller att artikeln enbart är informerande. Negativa artiklar innebär att artikelns budskap är kritiskt till modet. Artiklarna vi var mest osäkra på vid kategorisering var de som innehöll både positiva och negativa åsikter. Här bestämdes att om artikeln innehåller lika många positiva som negativa åsikter hamnade den i modererande.

3.3 Relevanta artiklar

Tillämpningen av kriteriet gav oss 25 träffar som var relevanta för vår studie. Dessa träffar kom från totalt 10 olika tidningar. I detta avsnitt presenteras artiklarna fördelat över tidsperioden, i kategorier och i nyckeltal.

Diagram 1. Illustration av antalet relevanta artiklar och hur dessa är fördelade under tidsperioden 2012–2020.

Antal artiklar	
Totalt antal träffar från sökning i en databas	220
Antal artiklar förenliga med vårt kriterium	25
Antal och andel artiklar förenliga med vårt kriterium uppdelat per artikelattityd	
Positiv	13/52%
Modererande	10/40%
Negativ	2/8%

Tabell 1. Statistik relevanta artiklar.

Andel artiklar fördelat per publikationstyp	
Affärspress	8%
Affärstidning	12%
Branschtidning	72%
Dagspress	4%
Myndighet	4%
	100%
Andel artiklar fördelat per författarskap	
Journalist	48%
Praktiker	32%
Okänd	20%
	100%

Tabell 2. Andel artiklar fördelat per publikationstyp och författarskap.

Journalister avser författare som har som arbete att skriva offentliga artiklar. Praktiker är personer som arbetar inom revision eller redovisning och exempelvis skriver krönikor i branschtidningar. I kategorin okänd författare framgick det varken namn eller roll på den som författat artikeln men det skulle sannolikt kunna röra sig om en intern journalist eller inköpt material.

3.3.1 Antal artiklar per typ av författare

Diagram 2 visar hur många publicerade artiklar det finns i varje kategori under den aktuella tidsperioden och vem som författat artikeln. Författarna är journalister som totalt publicerat 12 artiklar, praktiker som totalt publicerat 8 artiklar och okända som publicerat 5 artiklar.

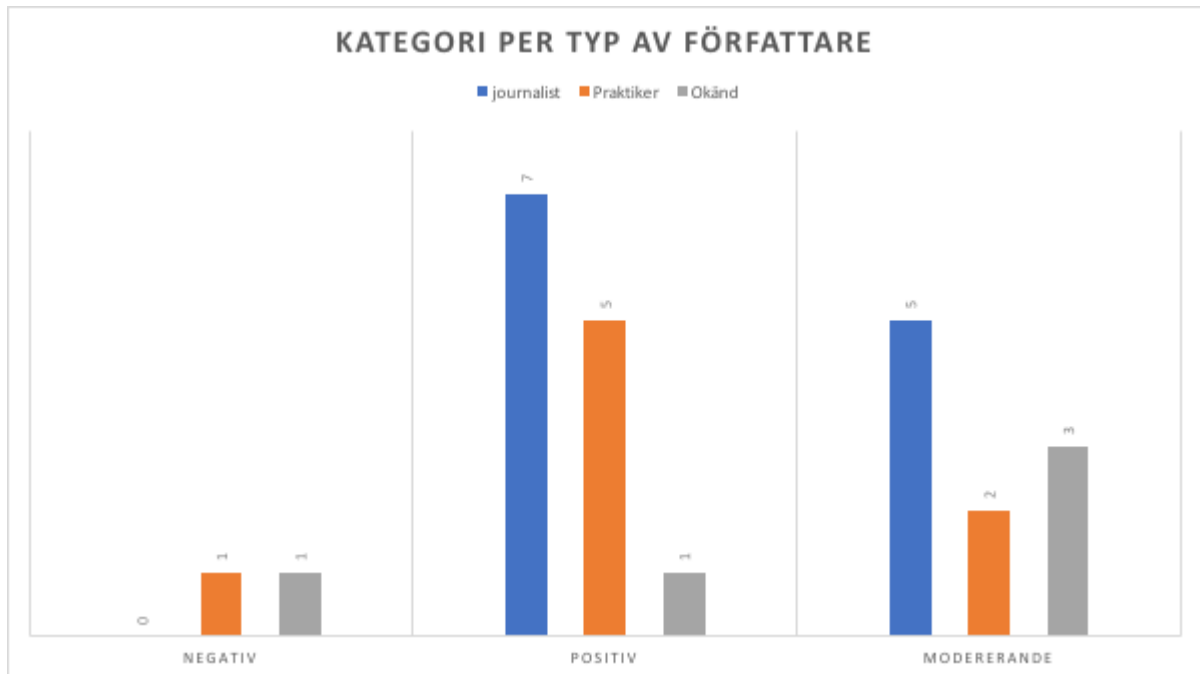

Diagram 2. Resultat från PMI-studie avseende antal publicerade artiklar per kategori och typ av författare.

- 7 positiva artiklar är publicerade av journalister vilket också är det högsta antalet. Därefter har praktiker publicerat 5 positiva artiklar och okänd författare har publicerat 1 artikel.
- 5 modererande artiklar är publicerade av journalister vilket är det högsta antalet. Därefter har praktiker publicerat 2 modererande artiklar och okänd författare har publicerat 3 artiklar.
- Av de negativa artiklarna har 1 publicerats av praktiker och 1 av okänd författare.

3.3.2 Kategori per typ av tidning

I diagram 3 kan det avläsas hur många positiva, modererande och negativa artiklar som har publicerats i varje typ av tidning. Branschtidningar har totalt publicerat 18 artiklar, affärspress har publicerat 2 artiklar, dagspress 1 artikel, affärstidningar 3 artiklar och myndigheter 1 artikel.

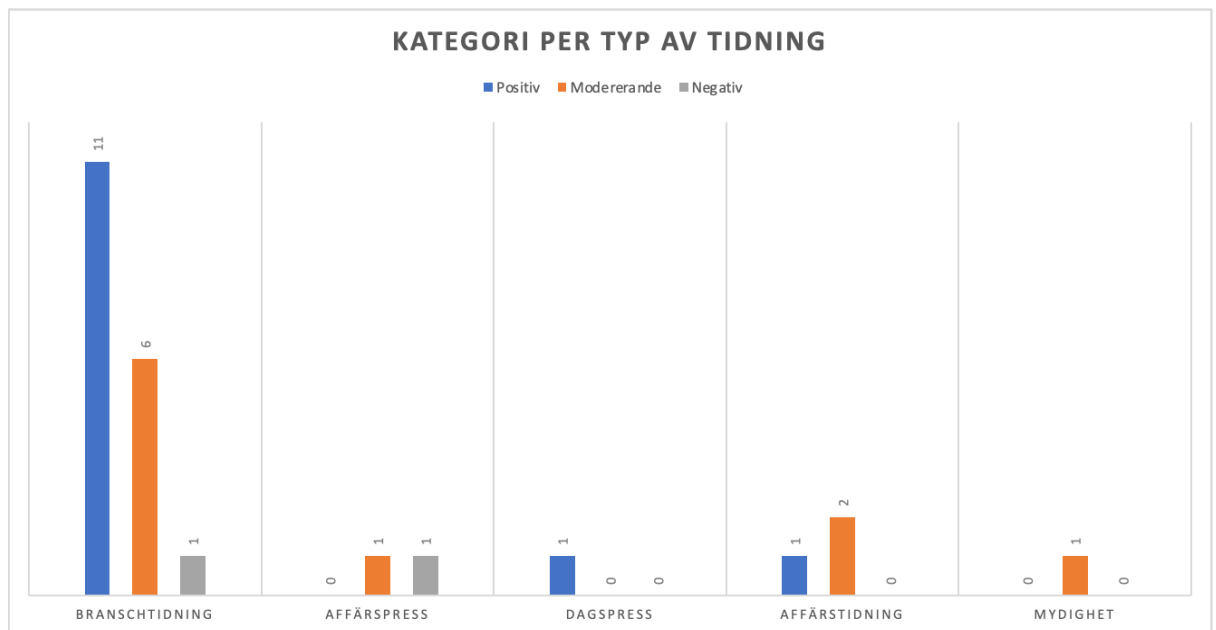

Diagram 3. Resultat från PMI-studie avseende kategori per typ av tidning.

- Totalt har det publicerats 13 positiva artiklar varav 11 är publicerade av branschtidningar vilket också är det högsta antalet. Därefter har dagspress och affärstidning publicerat 1 artikel var.
- Totalt har det publicerats 10 modererande artiklar varav 6 är publicerade av branschtidningar vilket också är det högsta antalet. Därefter har affärstidning publicerat 2 artiklar och affärspress samt myndighet 1 artikeln var.
- Totalt har det publicerats 2 negativa artiklar där branschtidning har publicerat 1 och affärspress 1.

3.4 Validitet och reliabilitet

Bra forskning kräver att den data som används har en bra kvalitet. För en kvantitativ forskningsmetod ska data som samlas in vara relevant, noggrann och precis (Denscombe 2017). Då resultatet på vår studie påverkas av hur vi valt att kategorisera artiklarna valde vi att utföra ett validitetstest för att få ett säkrare utfall. Testet gick ut på att låta 9 personer enskilt få läsa igenom artiklar som vi lagt i modererande för att låta dem avgöra om artikeln ska ligga kvar eller flyttas till en ny kategori. Varje persons kategorisering dokumenterades i Excel för att efteråt kunna sammanställas. Om en majoritet av personerna valde att lägga artikeln i en ny kategori flyttades den dit. Av de 25 artiklarna var det totalt 3 stycken som omkategoriserades och det var endast artiklar som tidigare kategoriserats som modererande som flyttades över till kategorin positiv. För att vara säkra på att vi skulle få ett tillförlitligt resultat utfördes även ett stickprov på de artiklar där vi inte kände oss osäkra på kategoriseringen. I stickprovet fick de 9 personerna läsa samma 7 slumpvalda artiklar från kategorierna positiv och negativ. Vid stickprovet skedde ingen omkategorisering.

Hänsyn bör dock tas till att studien baseras på en liten mängd data. Våra sökningar gav 25 relevanta artiklar och har enbart utförts på svenska källor vilket öppnar upp för möjligheten att resultatet kan se annorlunda ut om även internationella artiklar inkluderas. Denscombe (2017) belyser att om en studie utförs på en liten mängd data ska detta vara tydligt och inte döljas genom att resultat enbart presenteras i procent. Denscombe (2017) föreslår även att en diskussion bör föras om datamängden är liten men att det inte finns någon enkel regel kring när datamängden är för liten för att studien ska kunna utföras. Trots att vi fick fram en liten mängd data ansåg vi ändå att det var intressant att undersöka hur populärpress rapporterar om big data i relation till revision och redovisning då det saknas tidigare studier om detta.

4. Resultat

I detta kapitel presenteras artiklarna som används i studien med en genomgång av bland annat kategorisering, författare och år. Därefter presenteras resultaten från datainsamlingen genom diagram och en kort diskussion.

4.1 Presentation av artiklar och resultat

Studien undersöker om den nedåtgående trend vi upplever kring big data även går att se i sökningar av artiklar som handlar om big data i relation till revision och redovisning. Om det skulle visa sig att de negativa artiklarna tilltar skulle detta kunna bidra till en mer balanserad bild av ämnet vilket i sådana fall skulle vara en nyttig aspekt för samhällsdebatten. Artiklarna presenteras med relevant information samt citat från artikeln. Resultatet visas i ett diagram där artiklarna är uppdelade i kategorierna positiv, modererande och negativ och är fördelade över tidsperioden 2012–2020.

4.2 Kategorisering och innehåll av artiklar

I detta avsnitt presenteras artiklarna som används i studien med en kort sammanfattning av dess innehåll. Här presenteras även vilka kategorier som artiklarna hamnat i efter det slutgiltiga validitetstestet.

Tidning	Artikel	Författare	År	Kategori	Citat
Balans (branschtidning)	En arbetsvecka i förändringens tecken	Dan Brännström (praktiker)	2016	Positiv	<i>”Ur Nyckeln till framtiden hämtar jag inspiration och fyller på med hur tillgången till Big data och nya analysverktyg kommer göra att vi vänder kikarsiktet från historia till framtid”</i>
Balans (branschtidning)	Etik på agendan när FAR besökte Riksrevisionen	Sofia Hadjipetri Glantz (journalist)	2016	Positiv	<i>“Tack vare Big data och nya analysmetoder tror jag att rådgivning och även revision kommer att handla allt mer om framtiden.”</i>
Balans (branschtidning)	Framtiden är redan här	Sofia Hadjipetri Glantz (journalist)	2016	Positiv	<i>“Teknikskiftena utmanar nu affärslogiken i branschen. Tillgången till Big data och...</i>

					<i>...nya analysmetoder gör också att kikarsiktet ställs om från historia till framtiden”</i>
Balans (branschtidning)	Tre önskningar inför 2016	Dan Brännström (praktiker)	2016	Modererande	<i>“... med Big data förändras allt vad analys heter samtidigt som vi kan förutse en långtgående automatisering av branschens tjänster. Med allt detta följer även förutsättningar för nya tjänster och behov av ny kompetens till branschen.”</i>
Balans (branschtidning)	Var hälsad: Framtiden	Sofia Hadjipetri Glantz (journalist)	2016	Positiv	<i>“Teknikskiftena utmanar nu affärslogiken i branschen. Tillgången till Big data och nya analysmetoder gör också att kikarsiktet ställs om från historia till framtiden”</i>
Balans (branschtidning)	Ärligt Talat Dan! Om: millennials	Sofia Hadjipetri Glantz (journalist)	2017	Positiv	<i>“Med big data och nya verktyg ändras ju fokus från historia till framtid”</i>
Balans (branschtidning)	Digital i sinnet – analog i hjärtat	Sofia Hadjipetri Glantz (journalist)	2019	Modererande	<i>“Ju mer automatiserat samhället blir, desto viktigare bli personerna. Vi jobbar med människor, siffrorna är det som kommer på köpet”</i>
Balans (branschtidning)	Framtidens revisorer är en icke-revisor	Sven Cristea (praktiker)	2019	Negativ	<i>“Men frågan är - passar den beskrivningen en revisor eller entreprenör? ... Framtidens revisor kanske är just det - en “icke-revisor”</i>
Balans (branschtidning)	Jämställdhet – vi måste bli bättre	Sven Cristea (praktiker)	2019	Positiv	<i>“Dessa megatrender kommer att leda till att en stor del av revisorsarbetet blir automatiserat och digitaliserat och att vi får loss tid - och den stora frågan är vad vi gör med denna tid. Min tanke är att denna tid ska användas för att träffa kunder...”</i>
Balans (branschtidning)	Vågar ta nya roller	Charlotta Marténg (journalist)	2019	Modererande	<i>“Redovisningskonsulten och revisorn kommer att försvinna, kunskapen är väldigt... ..repetitiv och lätt att automatisera”</i>

					<i>“Men på Revideco tänker man tvärt om. Där välkomnas omställningen och på byrån ses utvecklingen som en möjlighet för redovisningskonsulten att kliva fram och våga ta för sig”</i>
Balans (branschtidning)	Big Data ökar inom redovisning	Okänd	2020	Modererande	<i>“Big data, dataanalys, AI, maskininlärning, blockkedjor och RPA blir allt viktigare inslag i redovisningen...”</i>
CIO Sweden (branschtidning)	Tjyven finns på firman	Kim S Nash (journalist)	2012	Positiv	<i>”Utvecklingen inom big data innebär att en CIO kan bygga upp system som kan gå igenom miljarder transaktioner, kundmöten och aktiviteter och utifrån det kräva ansatser till brott redan i begynnelsestadiet”</i>
Civilekonomen (branschtidning)	Digitaliseringen ställer nya krav på revision	Peter Wiklund (journalist)	2018	Positiv	<i>“När det gäller big data finns det mycket att hämta för branschens aktörer. Genom att analysera stora mängder av data från en rad olika källor – webben, sociala medier, kundvårdssystem med mera – går det att upptäcka transaktionsflöden, köpmönster, samband ... Allt detta kan sedan skapa nya affärsmöjligheter”</i>
Civilekonomen (branschtidning)	Vinsten är att kunna fokusera på rätt saker	Peter Wiklund (journalist)	2018	Positiv	<i>“Vi kan granska all tillgänglig data hos en klient och i realtid identifiera avvikelser, samtidigt som de moderna verktygen analyserar och pekar ut viktiga samband och trender”</i>
FAR (affärspress)	Rapport om redovisnings- och revisionsbranschens nya affärsmodeller	Okänd	2016	Modererande	<i>“Med tillgång till Big data och nya analysmetoder kommer kikkarsiktet att kunna ställas om från historia till framtid” “I rapporten lyfts åtta... ..viktiga trender fram som byråerna i branschen bör förbereda sig på”</i>

MyNewDesk (affärspress)	Så undviker du att förlora din anställningsbarhet	Okänd	2018	Negativ	<i>“Big data möjliggör att komplexa uppgifter som idag utförs av en människa kan/kommer att ersättas med teknik. Det är inte bara “enklare” yrkesroller ... utan även yrken som läkare, jurist och revisor”</i>
Nytt från Östersund (dagstidning)	Deloitte tar över 150 specialister	Okänd	2014	Positiv	<i>“... vill utnyttja big data för att utveckla nya affärsmodeller”</i>
Realtid (affärstidning)	Automatiseringen hotar inte efterfrågan	Gustav Peldán Carlsson (journalist)	2016	Modererande	<i>“...användandet av big data kommer att innebära stora framsteg för redovisning och revision” “Om företag inte lyckas göra den omställning som krävs är risken att dö ut överhängande”</i>
Realtid (affärstidning)	Robotar kommer för att hjälpa oss, inte ersätta oss	Dan Brännström (praktiker)	2017	Positiv	<i>“...öppnar för revisionen att breddas och omfatta fler områden. Exempel kan vara kvalitetssäkring av mätning och rapportering av hållbarhet respektive kvalitet, bland annat inom välfärden. Här finns det en stor potential för revisionen att göra ännu större nytta för näringsliv och samhälle.”</i>
Revisionsvärlden (branschtidning)	Branschen bör analysera kunddata som Spotify	Martin Hammarström (journalist)	2016	Positiv	<i>“Ytterligare ett område som redan börjat förändra redovisningsbranschen är big data och prediktiv teknik, det som brukar kallas redovisning i realtid. Med molnbaserade ekonomisystem, där mycket sker automatiskt glider redovisningen över från bokslut och deklarationer till att mer handla om realtid och kanske även framtid.”</i>
Revisionsvärlden (branschtidning)	Så påverkar digitaliseringen branschen	Dan Brännström (praktiker)	2017	Positiv	<i>“...öppnar nya möjligheter för branschen. Exempel kan vara rapportering och kvalitetssäkring av hållbarhet respektive kvalitet, bland annat inom välfärden. Här finns det en stor potential för branschen</i>

					<i>att göra ännu större nytta för näringsliv och samhälle.”</i>
Revisionsvärlden (branschtidning)	Neutronbomb mot Big Four ger oförutsedda effekter	Jim Petersson (praktiker)	2018	Modererande	<i>“...Big data utvecklas snabbt. Alla delar av revisionsmodellen som utvecklas under den viktorska eran kommer oundvikligen att utvecklas.”</i>
Revisionsvärlden (branschtidning)	Därför ska du testa RPA	Anna Barrok Ängvall (praktiker)	2019	Modererande	<i>“... big data och möjligheter till molnteknologi ger oss både utmaningar och möjligheter. En av utmaningarna är minskade marginaler... Möjligheterna är konkurrensfördelen för de som vågar utmana det som idag känns märkligt och suspekt”</i>
SCB (myndighet)	Användningen av molntjänster ökar bland företag	Okänd	2018	Modererande	<i>“Innovationen drivs alltmer av användningen av digitala verktyg och ett av dessa kan vara aktiv användning av big data hos företag”</i>
Veckans affärer (affärstidning)	Yrkena som robotarna kommer att ta över först	Renée Ericson (journalist)	2014	Modererande	<i>“Kombinationen av big data och smarta maskiner kommer således i vissa fall ta över yrken helt och hållet, och i andra fall ge företag möjligheten att göra mer med färre anställda.”</i>

4.3 Antal artiklar per år och kategori

Diagram 4 visar antalet relevanta artiklar per år och kategori utifrån genomförd PMI-studie. I diagrammet går det att utläsa att antalet publiceringar i varje kategori för åren 2012–2015 följer ett liknande mönster med få undantag. År 2016 publiceras totalt 5 positiva artiklar vilket

är det högsta antalet över åren. Efter år 2016 går det att urskilja att antalet positiva artiklar stadigt minskar och att de modererande artiklarna ökar efter år 2017. Under år 2020 finns det endast 1 publicerad artikel och den är modererande. Under tidsperioden har det publicerats sammanlagt 25 artiklar från 10 olika tidningar varav 13 är positiva, 10 är modererande och 2 är negativa.

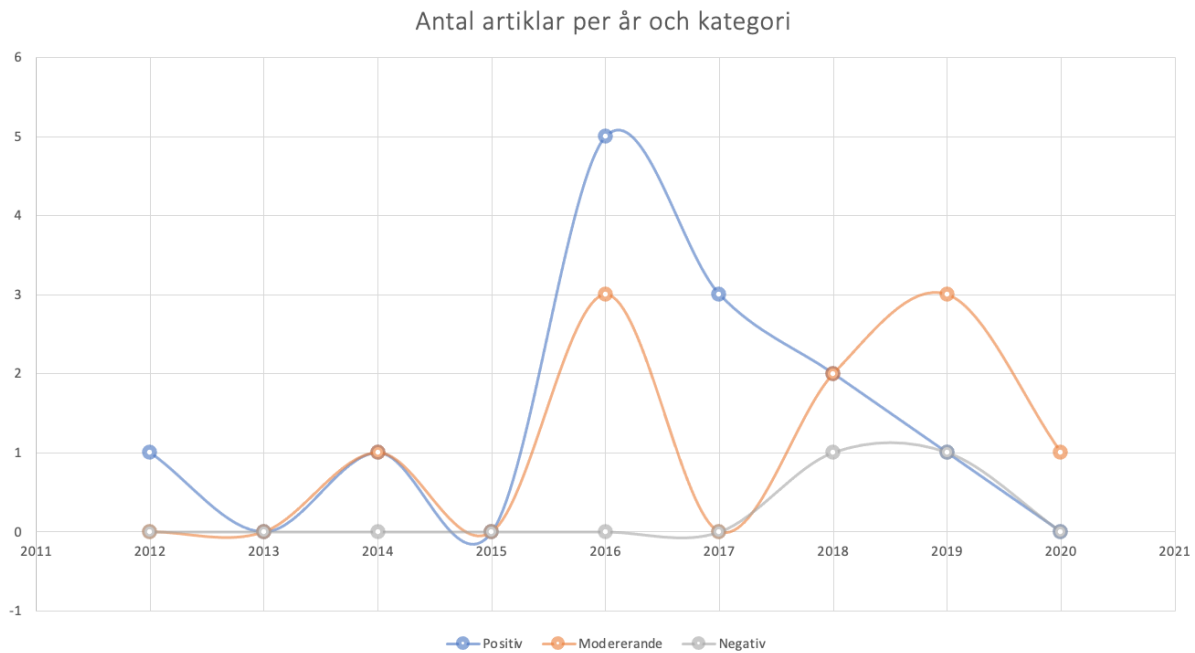

Diagram 4. Resultat från PMI-studie avseende antal publicerade artiklar per år och kategori.

Vi fann det överraskande att det fanns så pass få relevanta träffar med bakgrund till att vi upplevt samhällsdiskussionen kring big data som positiv. Revision och redovisning är två områden som genomgår stora förändringar till följd av digitalisering och den digitala tekniken big data är ett område som haft en tydlig påverkan. Vi reagerade även på att det inte fanns fler negativa artiklar kring big data i relation till revision och redovisning då vi upplevt en ökning av kritiska artiklar i sökningar om endast big data. De negativa artiklarna överstiger aldrig antalet positiva eller modererande. Resultatet visar därmed på att de negativa artiklarna inte kan förklara nedgången av antalet publicerade artiklar eftersom de är för få för att kunna ha någon inverkan. Vi observerar även att det inte skrivits en enda positiv artikel kring modet år 2020 vilket också är överraskande eftersom detta tyder på att intresset dött ut relativt snabbt. Varför livscykeln för modet är så kort eller varför intresset dött ut relativt snabbt är inte heller någonting som de negativa artiklarna kan förklara. De anekdotiska beläggen vi hade i början av studien visade sig inte stämma och kan därmed inte bidra till att neutralisera bilden av big data i relation till revision och redovisning. Sett till de få antalet träffar avseende big data i relation till revision och redovisning går det även att diskutera huruvida idén kan betraktas som ett managementmode eller inte då intresset kan anses lågt.

5. Diskussion

Kapitlet jämför och diskuterar den insamlade data från genomförd studie mot teorin från relevant litteratur. Likheter, olikheter och intressanta fynd presenteras.

5.1 Diskussion av nya resultat

Enligt vårt resultat gick det inte att uppfatta någon utmärkande ökning av antalet negativa artiklar och därför visade sig att de anekdotiska beläggen vi hade i början av studien sig inte stämma. Däremot reagerade vi på att de modererande artiklarna ökar i takt med att det blir en minskning av positiva artiklar. För att undersöka detta mer vidareutvecklade vi frågeställningen till:

1. Vad utmärker skiftet avseende innehållet i de positiva och modererande artiklarna?
2. Går det att uppfatta någon indikation på varför positiva artiklar dör ut så pass plötsligt?

För att kunna besvara den reviderade frågeställningen tar vi fram nya diagram och för en diskussion kring de nya resultaten.

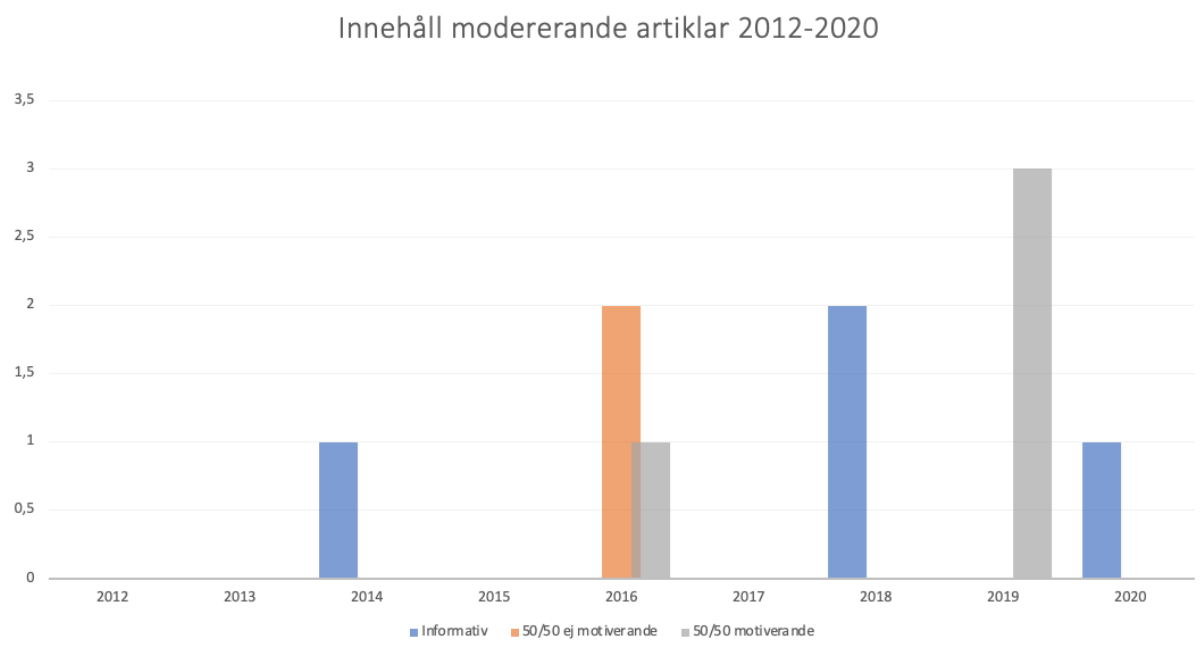

Diagram 5. Innehållsanalys av modererande artiklar över tidsperioden 2012–2020

- Kategorin informativ inkluderar artiklar vars innehåll endast innehåller information om big data i relation till revision och redovisning, exempelvis hur big data kan användas i revisionen.
- Kategorin 50/50 ej motiverande inkluderar artiklar som nämner att det finns möjligheter och utmaningar med big data men går inte närmare in på vad.
- Kategorin 50/50 motiverande inkluderar artiklar som nämner både möjligheter och utmaningar med big data och ger förslag på vad, exempelvis att big data kan leda till ökade konkurrensfördelar men även minskade marginaler.

I diagram 5 går det att utläsa att modererande artiklar tar över mellan år 2018 och 2019. Dessa år är det modererande artiklar i kategorin 50/50 motiverande som ökar, vilket går urskilja i diagram 3. Sett till vilken typ av författare som under dessa år som skrivit artiklarna i denna kategori är det främst journalister och därefter praktiker. Vid en analys av endast innehållet i dessa artiklar går det inte att dra någon slutsats kring varför de modererande artiklarna ökar.

Däremot observeras att Dan Brännström, tidigare generalsekreterare för FAR, är involverad i 10 av de 25 artiklar som studien bygger på, antingen genom att ha författat artikeln eller genom att ha intervjuats/citerats. I samtliga artiklar uttrycker Brännström samma åsikter och använder sig av tämligen liknande formuleringar. 2016 är året det skrivs mest om idén big data i relation till revision och redovisning och där är Brännström involverad i 7 av 8 artiklar. År 2017 skrivs det 3 artiklar om idén och Brännström är involverad i alla dessa artiklar. Brännströms åsikter kring modet är positiva och därför har 7 av artiklarna kategoriserats som positiva. Övriga har kategoriserats som modererande då Brännström enbart citerats och artikeln även tagit upp negativa aspekter.

Brännströms publikationer i jämförelse med positiva och modererande

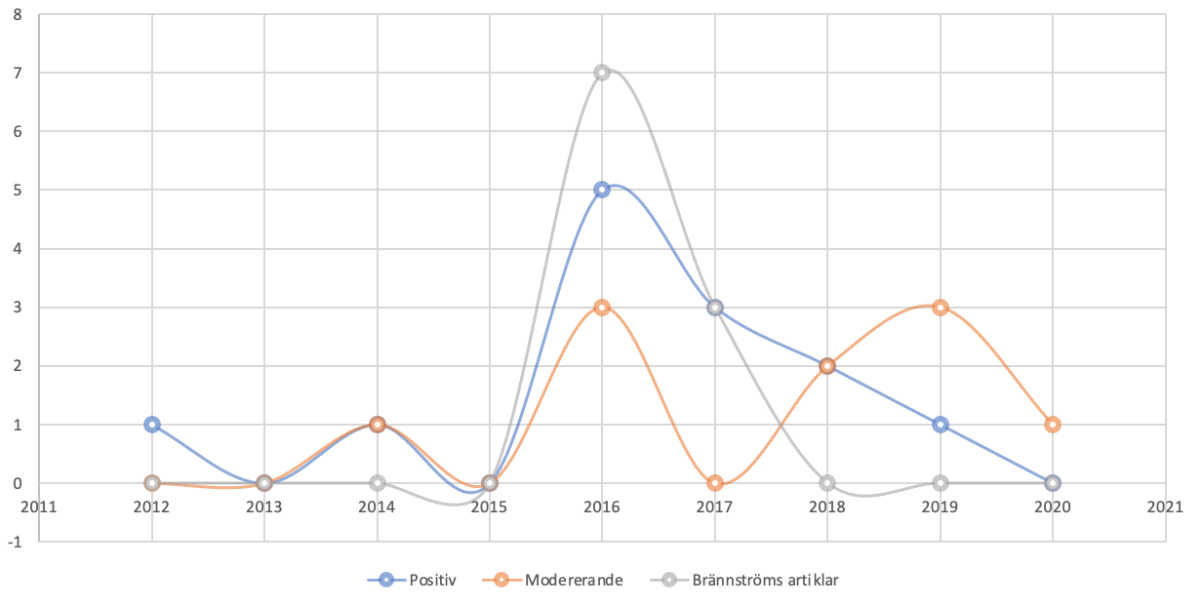

Diagram 6. Antalet artiklar där Brännström är involverad i jämförelse med antalet positiva och modererande artiklar.

Det är anmärkningsvärt att Brännström avslutar sin roll som generalsekreterare för FAR 2018 då det är under samma tidsperiod som skiftet mellan modererande och positiva/negativa artiklar sker, detta går att utläsa i diagram 6. 2017 är sista året Brännström är involverad i en artikel, detta kan tolkas som att intresset för modet är lågt och enbart drivits av en person som kan haft som avsikt att sprida sin retorik. Många av artiklarna som Brännström är involverad i är publicerade av tidningen Balans som ges ut av FAR och som är Brännströms arbetsplats. Abrahamsson (1996) förklarar att olika grupper av trendsättare har utvecklat en egen publikation för att sprida sin retorik så som konsulter, journalister eller akademiker. Balans är en publikation som Brännström haft kontroll över vilket har gett honom möjlighet att kunna sprida sin retorik. Brännström kan i sin roll som generalsekreterare haft som uppgift att sprida sin retorik till potentiella adoptörer genom att marknadsföra big data i relation till revision och redovisning som något nytt och revolutionerande. Detta är i likhet med ett managementmodets främsta kännetecken om att framstå som rationellt och progressivt (Larsson 2012).

Diagram 7. Tidningen Balans publicerade artiklar 2012-2020 i jämförelse med det totala antalet publicerade artiklar 2012-2020.

Vid djupare undersökningar observeras att tidningen Balans publicerat totalt 11 artiklar av 25 under den aktuella tidsperioden. I diagram 7 går det att utläsa att kurvan som illustrerar Balans publicerade artiklar följer kurvan av det totala antalet publicerade artiklar. Detta kan tyda på att Brännström via tidningen Balans har haft en viktig roll i diskussionen kring big data i relation till revision och redovisning. Detta antagande stärks genom att undersöka åren 2016–2017 då Brännström är involverad i 6 av 11 artiklar som tidningen Balans har publicerat.

Abrahamson (1996) konstaterar att om idéerna om vilken teknik som ska leda till en rationell utveckling är densamma alltför länge kommer det tillslut inte längre ske någon vidareutveckling av tekniken. I artiklarna använder sig Brännström av snarlika förklaringar till varför big data i relation till revision och redovisning är revolutionerande och detta kan i enlighet Abrahamson (1996) vara en anledning till att intresset för modet försvinner relativt snabbt. Det går också att se ett mönster i hur Brännström formulerar sig vilket leder till att samma citat används i flera olika publikationer.

“Teknikskiftena utmanar nu affärslogiken i branschen. Tillgången till Big data och nya analysmetoder gör också att kikarsiktet ställs om från historien till framtiden”
- Brännström, 2016

En förnyelse behöver också ske för utbudssidans skull, där massmedia har en särskilt inflytelserik roll när det kommer till spridningen av managementmoden enligt Mazza & Alvarez (2000). För att tidningar ska kunna sälja nummer behöver de anpassa sitt innehåll till efterfrågan, samma idéer kan endast publiceras ett visst antal gånger innan intresset från läsarna förloras. Detta skulle kunna vara en anledning till att antalet modererande artiklar ökar från 2017, artiklarna behöver en ny infallsvinkel för att kunna sälja.

När ett mode är i början av sin livscykel är acceptansen för modet lågt och tillväxten är långsam, med tiden ökar spridningen och tillväxtfasen går snabbare (Gill & Whittle, 1992). Med hänsyn till de lilla mängden artiklar som publicerats under tidsperioden 2012–2020 skulle detta kunna tyda på att intresset modet inte dött ut utan snarare är i sin tillväxtfas där acceptansen är låg och retoriken är svårare att sprida. Att acceptansen för modet är lågt kan bero på att big data är svårdefinierat, NE (2020) beskriver big data som en icke-specifik dataterm med innebörden stora mängder data. Marton (2013) belyser dessutom att en utmaning för redovisningsyrket i relation till big data handlar om att bli skicklig på att hantera detta digitala verktyg, vilket kräver förmåga att utveckla relevanta algoritmer samt en ökad kompetens inom kvantitativ datahantering. Detta kan indikera på att det finns en hög okunskap kring ämnet och att det upplevs svårt veta hur big data kan användas i praktiken och att intresset till följd av detta är lågt. För att insamlad data ska vara användbar måste företagen förstå hur och vad som ska mätas och utan djupare kunskap kring ämnet är detta inte en självklarhet (EK & Ek 2020). Detta skulle kunna tyda på att Brännström är tidig i sina tankar kring big data i relation till revision och redovisning och att branschen ännu inte tillräckligt mogen för att adoptera modet.

Larsson (2012) förklarar att processen för ett managementmode startar med att utbudssidans aktörer uppfattar ett behov av en lösning från efterfrågesidan. Då det verkar som att Brännström är den enda från utbudssidans aktörer som uppfattat detta behov från efterfrågesidan leder inte utvecklandet av konceptet till en retorik som övertygar potentiella adoptörer på efterfrågesidan om att konceptet är rationellt, nytänkande och ligger i framkant av utvecklingen. Detta är väsentligt för spridningen av ett mode då ett managementmodes främsta kännetecken är att de framstår rationellt och progressivt för potentiella adoptörer (Larsson 2012). Även detta kan motivera att idén är i sin tillväxtfas och att Brännström i tidig i sina tankar om big data i relation till revision och redovisning då fler aktörer på utbudssidan ännu inte uppfattat detta behov från efterfrågesidan. För att utbudssidan framgångsrikt ska kunna lyckas med en konceptlansering krävs det att utbudssidan kan uppfatta de aktuella tekno-ekonomiska och socio-psykologiska krafterna.

Att det under 2020 endast skrivs en artikel om modet skulle kunna bero på externa faktorer. Abrahamson och Fairchild (1999) nämner att miljö- och socioekonomiska klimatet kan påverka längden på en livscykel. De uppger även att detta kan bidra till ett prestationsgap i organisationer som i sin tur kan leda till ett förändringsbehov och att livscykeln för konceptet därav kortas ned. Bristen på artiklar 2020 skulle därmed kunna bero på coronapandemin som har stängt länder och gjort samhället oroligt och därför mindre benäget att investera i ny teknik då framtiden upplevs som osäker.

6. Slutsats

Kapitlet diskuterar och presenterar slutsatser ur diskussionen som besvarar studiens frågeställning.

I denna studie har big data i relation till revision och redovisning undersökts i syfte med att kunna bidra till en mer nyanserad bild av samhällsdebatten. Vid en undersökning av relationen mellan positiva, modererande och negativa artiklarna observerades att positiva artiklar snabbt minskar i antal samtidigt som modererande ökar. De negativa artiklarna kunde inte förklara nedgången av de minskade antalet positiva artiklar då de aldrig överstiger kurvan för de positiva artiklarna.

De anekdotiska beläggen vi hade i början av studien visade sig inte stämma och därför kunde den första frågeställningen som formulerats inte bidra till studiens syfte.

1. Hur rapporterar svensk populärpress om managementmodet big data i relation till revision och redovisning?
2. Går det att identifiera, och i så fall förklara, en ökning av antalet negativa artiklar kring modet?

Däremot upplevde vi skiftet mellan positiva och modererande artiklar som intressant och därför valde vi att djupare granska innehållet i de positiva och modererande artiklarna kunde vi hitta en eventuell förklaring till varför skiftet sker. Det observerades att Brännström har haft en stor roll i diskussionen kring big data i relation till revision och redovisning. Genom sin yrkesroll som generalsekreterare för FAR har Brännström kunnat sprida sin retorik genom tidningen Balans som han kan anses ha haft kontroll över. I samband med att Brännström avslutar sin tjänst hos FAR 2018 minskar antalet positiva artiklar och vi ser ett skifte där modererande artiklar börjar ta över. Detta kan tyda på att Brännström varit tidig i idén kring big data i relation till revision och redovisning då han står för den större delen av spridningen av idén. Ytterligare en anledning till att modererande artiklar ökar kan vara att Brännströms åsikter inte förnyats med tiden och därför behöver tidningarna en ny infallsvinkel kring ämnet för att kunna fortsätta skriva om det. Att Brännström har varit tidig med sina idéer kan bero på att han i sin yrkesroll haft som uppgift att sprida sin retorik. Branschen verkar dock inte vara mogen för att adoptera idén ännu. Big data är svårdefinierat och det verkar finnas en hög okunskap kring ämnet och att det kan vara svårt veta hur big data används i praktiken. Att ämnet är svårt är svårt att förstå kan vara en anledning till att intresset är lågt. Detta behöver dock inte betyda att big data i relation till revision och redovisning är i sin minskningsfas utan kan istället betyda att den är i sin tillväxtfas där det just nu är en låg acceptans och därför är svårt att sprida retoriken.

6.1 Studiens bidrag

Studien är ett försök till att bidra med att fylla det identifierade forskningsgapet av utbudssidan avseende big data i relation till revision och redovisning. Genom att analysera resultaten verkar det dock som om utbudssidan vill ge en bild av att big data i praktiken används mer än vad det faktiskt gör. För att branschen ska ha en möjlighet att kunna ta del av fördelarna med big data och förbli konkurrenskraftiga behövs en bättre förståelse kring tekniken och en utveckling av mjuk- och hårdvaror som gör det enkelt för företag att samla in och analysera stora mängder data.

6.2 Vidareforskning

6.2.1 Liknande studie om några år

Då big data i relation till revision och redovisning gav anmärkningsvärt få träffar skulle det vara intressant att göra en liknande studie igen om några år för att se om vår tanke om att idén kan vara i sin tillväxtfas stämmer eller om intresset har dött ut och ersatts av ett annat mode.

6.2.2 Större urval av population

Det skulle vara intressant att göra en liknande studie på en större population. Vårt resultat kan bara förklara spridningen av big data i relation till revision och redovisning inom digital- och tryckt press i Sverige. Ett bredare urval skulle kunna ge ett annat resultat som kan besvara huruvida big data i relation till revision och redovisning är ett mode eller ej.

Referenslista

Artiklar

- Abrahamson, E. (1991). Managerial Fads and Fashions: The Diffusion and Rejection of Innovations. *The Academy of Management Review*, 16(3), ss. 586- 612
- Abrahamson, E. (1996). Management fashion. *The Academy of Management Review*, 21, ss. 254-285.
- Abrahamson, E. & Fairchild, G. (1999). Management fashion: Lifecycles, triggers, and collective processes. *Administrative Science Quarterly*, 44, ss. 708-40.
- Baskerville, R.- L. & Myers, M.- D. (2009). Fashion Waves in Information Systems Research and Practice. *MIS Quarterly*, 33(4), ss. 647-662.
- Benders, J., Nijholt, J. & Heusinkveld, S. (2007). Using Print Media Indicators in Management Fashion Research. *Quality & Quantity*, 41(6), ss. 815-829.
- Brännström, D. (2016). Var hälsad: Framtiden. *Tidningen Balans*.
- Clark, T. (2004). The Fashion of Management Fashion: a Surge Too Far? *Organization*, 11(2), ss. 297-306.
- Gepp, A., Linnenluecke M.-K., O’neill, T.-J. & Smith, T. (2018). *Big data techniques in auditing research and practice: Current trends and future opportunities*. *Journal of accounting literature*, 40, ss. 102-115.
- Gill, J. & Whittle, S. (1992). Management by panacea: Accounting for transience. *Journal of Management Studies*, 30(2), ss. 81-295.
- Knudsen D,- R. (2020). Elusive boundaries, power relations, and knowledge production: A systematic review of the literature on digitalization in accounting. *International journal of accounting information systems*, 36, ss. 1-20.
- Madsen, D. & Steinheim, T. (2013). Doing research on ”Management Fashions”: methodological challenges and opportunities. *Problems and Perspectives in Management*, 11(4), ss. 68-76.
- Marton, J. (2013). Big data utmanar redovisningsprofessionen. *Balans*, 5.
- Mazza, C. & Alvarez, J,- L. (2000). Haute couture and prêt-à-porter: The popular press and the diffusion of management practices, *Organization Studies*, 21, ss. 567-588.

Richard, N.-M & King, J. (2014) Big Data Ethics. *Wake Forest L. Rev.* 49. ss.393-432

Rüling, C.-C. & Raub, S. (2001). The knowledge management tussle – speech communities and rhetorical strategies in the development of knowledge management, *Journal of Information Technology*, 16(2), ss. 113-130.

Wiklund, P. (2018). Digitaliseringen ställer nya krav på revision. *Civilekonomen*.

Avhandlingar

Larsson, E. (2012). *Managementmoden och popularitetssvängningar - En studie av Lean-konceptet i svensk populärpress 1990-2008*. Licentiatuppsats, Institutionen för företagsekonomi. Göteborg: Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/28467/1/gupea_2077_28467_1.pdf

Böcker

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.

Hutchins, J.- W. (1985). *Information retrieval and text analysis*. Berlin: De Gruyter

Rogers, E. (1995). *Diffusion of innovations*. University of Michigan: Free Press

Ek, I., Ek, T. (2020). *Digitalisering i företag*. Lund: Studentlitteratur AB

Elektroniskt material

Dow Jones (2020). Dow Jones.

<https://professional.dowjones.com/intelligent-identifiers/?fbclid=IwAR1V6DsurrC11LaPXhPjam-tsjnpahtKel95z58bUwqI9PL5JBKAFAzKlnM> [2020-12-09]

FAR (2017). Digitalisering och automatisering av revisionen - Hur påverkas branschen?
https://www-faronline-se.ezproxy.ub.gu.se/dokument/balans/2017/balans_fordjupning_nr_03_2017/balans_fordjupning_2017_n03_a0002/ [2020-12-21]

Göteborgs universitetsbibliotek (2020). Göteborgs universitetsbibliotek.
<https://www.ub.gu.se/sv/databaser/sok> [2020-12-09]

IBE (2016). Business Ethics and Big Data. Institute of Business Ethics.
<https://www.ibe.org.uk/resource/business-ethics-and-big-data.html> [2021-01-09]

Retriver Group. (2020). Editorial Suite. <https://www.retrievergroup.com/sv/editorial-suite>
[2020-12-09]

Revisorsinspektionen (2020). Förslag till åtgärder. <https://www.revisorsinspektionen.se/om-ri/framtida-revisionen/forslag-till-atgarder/> [2020-12-21]

Rosengren, L. (2012). 4 frågor om Big Data. *CIO*, 24 augusti.
<https://cio.idg.se/2.1782/1.461976/4-fragor-om-big-data> [2021-01-07]

Uppslagsverk

Nationalencyklopedin (2020). Big data. Tillgänglig: Nationalencyklopedin. [2021-01-06]

Nationalencyklopedin (2020). Digitalisering. Tillgänglig: Nationalencyklopedin. [2021-02-01]

Nationalencyklopedin (2020). Kvalitetscirkel. Tillgänglig: Nationalencyklopedin. [2020-12-21]